

Sygn. akt: I C 297/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Rafał Szurka
Protokolant:	st. sekr. sądowy Maria Badowska

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z powództwa S. C.

przeciwko D. G.

o złożenie oświadczenia woli

1. oddała powództwo,

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

sygn. akt I C 297/13

UZASADNIENIE

Powódka, S. C., wniosła o nakazanie złożenia przez pozwanego, D. G., w wykonaniu zobowiązania zawartego w dniu 29 maja 2012 roku oświadczenia woli o zrzeczeniu się członkostwa w Rodzinnych (...) w P. oraz prawa użytkownika działki numer (...), wskazania powódki jako kandydata na Członka Rodzinnych (...) w P. i użytkownika działki, wraz z oświadczeniem że została z powódką ustalona wartość nakładów na działkę nr (...) oraz że nakłady te zostały rozliczone. Powódka wniosła też o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 29 maja 2012 roku pozwany złożył pisemne oświadczenie, w którym przeniósł wszelkie przysługujące mu prawa do działki P. (...) (...)o, położonej w P., na rzecz powódki, i w oświadczeniu tym pozwany zobowiązał się do złożenia wszelkich dalszych oświadczeń, wskazanych przez Zarząd (...), a niezbędnych do przeniesienia praw do przedmiotowej działki na rzecz powódki. Powódka po uzyskaniu informacji w zarządzie P. wezwwała pozwanego do złożenia oświadczenia woli, niezbędnego do przeniesienia praw do przedmiotowej działki, lecz pozwany takiego oświadczenia nie złożył. Sama powódka złożyła oświadczenie o przyjęciu prawa do działki. Powódka wyjaśniła, że sposób przekazania prawa do działki wskazany jest w regulaminie R. uchwalonym w dniu 7 kwietnia 2004 roku (wyjaśniając, iż skrót P. oznacza dawną nazwę ogródków działkowych, obecnie R.), zgodnie z którym przekazanie działki innej osobie następuje przez złożenie w zarządzie R. pisemnego oświadczenia o zrzeczeniu się członkostwa i prawa użytkownika działki, jednocześnie użytkownik działki ma prawo wskazania zarządowi R. osobę, jako swojego

następcę. Następca winien rozliczyć się z dotychczasowym członkiem z nakładów poczynionych na działkę w postaci nasadzeń i urządzeń. W tym celu sporządzana jest inwentaryzacja, od której można odstąpić w sytuacji gdy ustępujący i ubiegający się o jej użytkowanie i członkostwo zgodnie ustalą ich wartość i złożą pisemne oświadczenie w tej sprawie. Zdaniem powódki w niniejszej sprawie nakłady te zostały zgodnie wycenione i rozliczone między stronami. W związku z tym przeniesienie na powódkę praw przysługujących pozwanemu do działki uzależnione jest od złożenia wskazanych w pozwie oświadczeń przez pozwanego, zatem pozew oparty na art 64 kc jest uzasadniony.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o odrzucenie pozwu, zaś w przypadku odmowy odrzucenia pozwu wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Uzasadniając wniosek o oddalenie powództwa pozwany podniósł, iż w sprawie nie doszło do

zgodnej wyceny i rozliczenia pomiędzy stronami nakładów, które przekraczają kwotę 80.000 złotych. Pozwany zaprzeczył, aby otrzymał jakąkolwiek kwotę z tego tytułu i brak zgodnego ustalenia kwoty tytułem rozliczenia nakładów spowodował skierowanie przez pozwanego pisma do (...) Związku (...) z dnia 6 sierpnia 2012 roku, w którym nie wyraża zgody na przepisanie działki. Pozwany wskazał, że jego oświadczenie z dnia 29 maja 2012 roku było warunkowe i jego ostateczne zdanie pozwany rozumiał w ten sposób, że pozwana winna ponieść również koszty nakładów na działkę, oraz wyjaśnił, że powyższe oświadczenie zostało złożone w tym samym dniu, w którym pomiędzy pozwanym a córką powódki zawarta została ugoda w sprawie podziału majątku wspólnego. Treść tej ugody nie obejmuje użytkowania działki w R. właśnie z powodu konieczności wcześniejszego oszacowania wartości nakładów i ustalenia szczegółowych zasad ich rozliczenia. W związku z tym zdaniem pozwanego powództwo nie jest uzasadnione, albowiem strony nie ustaliły wszystkich koniecznych elementów niezbędnych do dokonania przeniesienia prawa do działki R. (...) (k. 50-53 akt).

Prawomocnym postanowieniem z dnia 13 listopada 2013 roku Sąd odmówił odrzucenia pozwu (k. 77 akt).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 29 maja 2012 roku D. G. złożył pisemne oświadczenie o przeniesieniu wszelkich przysługujących mu praw do działki P. (...) (...) o P. na rzecz powódki, i jednocześnie oświadczył, że złoży wszelkie dalsze ewentualne oświadczenia, wskazane przez Zarząd (...), niezbędne do przeniesienia praw do działki oraz o tym, że wszelkie koszty związane z przeniesieniem praw do działki ponosić będzie S. C..

/dowód: pismo - k. 10 akt/

Oświadczenie powyższe pozwany złożył w trakcie rozmów w przedmiocie rozliczeń z tytułu podziału majątku wspólnego z byłą żoną, B. D.. W tym przedmiocie w tym samym dniu w kancelarii adwokackiej zawarli oni ugodę pozasądową, na podstawie której pozwany zobowiązał się do zapłaty kwoty 40.000 złotych na rzecz B. D., tytułem zaspokojenia wszelkich roszczeń z faktu pozostawania w związku małżeńskim i konkubinacie, w tym z tytułu nakładów, wydatków dotyczących ruchomości i nieruchomości nabytych przez strony ugody. Oświadczenie pozwanego w przedmiocie praw do działki zostało sporządzone przez jego pełnomocnika.

/dowód: zeznania świadka B. D. - k. 78 akt i k. 79v akt od 00:08:17 do 00:25:38, odpis ugody z dnia 29 maja 2012 roku - k. 55-56 akt, zeznania pozwanego D. G. - k. 85 akt i k. 86 akt od 00:20:07 do 00:37:18/

Wcześniej, w dniu 13 stycznia 2012 roku, D. G. i B. D., uzgodnili wstępne porozumienie co do podziału majątku wspólnego, w ramach którego wskazano m.in. na działkę (...) w P., jako składnik tego majątku, odnośnie której wskazano, że ten składnik majątku zostanie podzielony w naturze lub sprzedany i zostanie podzielona kwota uzyskana z jej sprzedaży. Przedmiotem początkowych rozmów zainteresowanych było także to, że przedmiotowa działka miała przypaść B. D.. B. D. została poinformowana przez R., że do przeniesienia praw wystarczy złożyć oświadczenie o przeniesieniu praw do działki. Jednak treść tego oświadczenia okazała się niewystarczająca do przeniesienia praw do działki, albowiem nie zawarto w nim oświadczenia o przeniesieniu praw członkowskich.

/dowód: porozumienie z dnia 13 stycznia 2012 roku - k. 65-66 akt, zeznania świadka B. D. - k. 78 akt i k. 79v akt od 00:08:17 do 00:25:38/

W dacie spisania oświadczenia przez pozwanego pozwany chciał, aby działka przypadła na rzecz powódki, S. C.. Rozliczenie nakładów i kwota z tego tytułu miały być dopiero przedmiotem ustaleń zainteresowanych. Pozwany zawiadomił R. o braku zgody na przepisanie działki z uwagi na brak rozliczenia.

/dowód: zeznania pozwanego D. G. - k. 85v akt i k. 86 od 00:20:10 do 00:37:18, pismo pozwanego-k. 54 akt/

Powódka nie brała udziału przy sporządzeniu oświadczenia przez pozwanego, jak również przy ustaleniach związanych z kosztami z tym związanych. Po okazaniu jej oświadczenia pozwanego z dnia 29 maja 2012 roku, powódka była zdziwiona jego treścią. Powódka nie jest zainteresowana przejęciem działki w sytuacji, gdyby musiała zapłacić pozwanemu kwotę nakładów.

/dowód: zeznania powódki S. C. - k. 85 akt i k. 86 akt od 00:03:26 do 00:20:07/

W sierpniu 2012 roku powódka wezwała pozwanego do złożenia oświadczenia woli o zrzeczeniu się na rzecz powódki członkostwa w P. (...) w P., informując, iż do przeniesienia praw do przedmiotowej działki niezbędne jest złożenie oświadczenia o zrzeczeniu się przez pozwanego członkostwa, do czego pozwany miał się wcześniej zobowiązać.

/dowód: kopia wezwania do zapłaty - k. 11 akt/

Później, bowiem dopiero w dniu 16 kwietnia 2013 roku, powódka złożyła oświadczenie o przyjęciu praw do powyższej działki.

/dowód: kopia pisma- 12 akt/

Rezygnacja z członkostwa i prawa użytkowania działki R. (...) w P., następuje przez złożenie w zarządzie pisemnego oświadczenia członka o zrzeczeniu się członkostwa i prawa użytkowania działki. Członek nie będący w związku małżeńskim, ma prawo wskazać zarządowi w drodze oświadczenia osobę bliską w rozumieniu statutu, jako swojego następcy na wypadek śmierci, i takim następcy, jeśli spełnia warunki, przysługuje prawo pierwszeństwa do nadania członkostwa i prawa użytkowania działki po zmarłym członku (...). Także przy samym zrzeczeniu się członkostwa istnieje możliwość wskazania następcy w postaci osoby bliskiej. Co do zasady nowy członek jest zobowiązany zapłacić poprzedniemu użytkownikowi uzgodnioną wartość urządzeń i nasadzeń, dokonanych na działce, co wymaga przeprowadzenia inwentaryzacji na zlecenie zarządu. Odstępuje się od tego m.in. w przypadku, gdy ustępujący z działki i ubiegający się o jej użytkowanie i członkostwo, zgodnie ustalą ich wartość i złożą pisemne oświadczenie w tej sprawie.

/dowód; regulamin R.z dnia 7 kwietnia 2004 roku - k. 13-35 akt/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie treści dokumentów, przedłożonych przez strony, które nie były kwestionowane, na podstawie zeznań świadka B. D. i zeznań powódki S. C., za wyjątkiem okoliczności związanej z ustaleniem i rozliczeniem nakładów na działkę w P., oraz na podstawie zeznań pozwanego D. G.. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka B. D. odnośnie tego, że strony ustaliły kwotę nakładów na działkę w P. i ją rozliczyły, albowiem w ocenie Sądu nie wynika to z treści dokumentów, stanowiących dowód w sprawie, w szczególności oświadczenia pozwanego z dnia 29 maja 2012 roku, które było podstawą żądania pozwu, z kolei pisma stanowiące propozycję i treść ugody w sprawie podziału majątku nie dotyczyły osoby powódki w tej sprawie, lecz były efektem ustaleń pozwanego z B. D. i sama powódka nie brała udziału w ustaleniach w tym przedmiocie, co wynika z treści jej zeznań. Pozwany zakwestionował, aby doszło do rozliczenia nakładów na działkę R., i wobec braku dowodów potwierdzających to rozliczenie pomiędzy stronami procesu, jego zeznania należało uznać za wiarygodne.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawa żądania pozwu została wskazana w art. 64 kc, zgodnie z którym prawomocne orzeczenie Sądu stwierdzające obowiązek danej osoby do złożenia oznaczonego oświadczenia woli, zastępuje to oświadczenie. Cytowany przepis nie formułuje żadnych ograniczeń, co do charakteru czy rodzaju oświadczeń woli w rozumieniu prawa materialnego (A. O., *Złożenie zastępczego oświadczenia woli w praktyce sądowej i notarialnej*, Rejent 1992, nr 1, s. 57 i n.). Na podstawie tego przepisu można zatem egzekwować obowiązek złożenia

oświadczenia woli składającego się na jednostronną czynność prawną, jak i oświadczenia woli w postaci oferty, odpowiedzi na ofertę, zgody na rozwiązanie umowy lub innych oświadczeń wymaganych do zawarcia, zmiany albo rozwiązania umowy (por. A. Pyrzyńska, *Rozwiązanie umowy użytkowania wieczystego*, Rejent 1998, nr 10, s. 52 i n.). Dodać jedynie trzeba, że procesowym uzupełnieniem tego przepisu jest art. 1047 kpc, zgodnie z którym jeżeli dłużnik jest obowiązany do złożenia, oznaczonego oświadczenia woli, prawomocne orzeczenie sądu zobowiązujące do złożenia oświadczenia zastępuje oświadczenie dłużnika, zaś jeżeli złożenie oświadczenia woli jest uzależnione od świadczenia wzajemnego wierzyciela, skutek wymieniony wyżej powstaje dopiero z chwilą prawomocnego nadania orzeczeniu klauzuli wykonalności.

Przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy Sąd zwraca uwagę na to, iż przedmiotem żądania powódki było zobowiązanie złożenia przez pozwanego oświadczenia, o treści wskazanej w punktach 1, 2 i 3 pozwu, tj. o zrzeczeniu się członkostwa w R. w P. wraz z prawem do użytkowania działki numer (...), z jednoczesnym wskazaniem powódki jako kandydata na członka R. w P., wraz z oświadczeniem, iż została z powódką ustalona wartość nakładów na działkę nr (...) i że nakłady te zostały rozliczone. Wszystkie te elementy składały się na treść żądania pozwu i treść żądanego oświadczenia. Koreponduje to ze wskazywanymi przez strony przepisami Regulaminu R., uchwalonego w dniu 7 kwietnia 2004 roku przez Krajową Radę (...) Związku (...). Zgodnie bowiem z § 77 ust. 1 regulaminu rezygnacja z członkostwa i prawa użytkowania działki następuje przez złożenie w zarządzie pisemnego oświadczenia członka o zrzeczeniu się członkostwa i prawa użytkowania działki. Wyjaśnić jedynie trzeba dla jasności, że była żona pozwanego nie była członkiem (...). Dalej, stosownie do § 79 ust. 1 regulaminu członek nie będący w związku małżeńskim, ma prawo wskazać zarządowi w drodze oświadczenia osobę bliską w rozumieniu statutu, jako swojego następcy na wypadek śmierci, i takiemu następcy, jeśli spełnia warunki, przysługuje prawo pierwszeństwa do nadania członkostwa i prawa użytkowania działki po zmarłym członku (...) (ustęp 3). Wskazać trzeba, że przy zrzeczeniu się członkostwa istnieje możliwość wskazania następcy w postaci osoby bliskiej, co wynika z § 81 ust. 1 pkt 2 regulaminu. Wreszcie, co do zasady nowy członek jest zobowiązany zapłacić poprzedniemu użytkownikowi uzgodnioną wartość urządzeń i nasadzeń, co wynika z § 70 regulaminu, co z kolei wymaga przeprowadzenia inwentaryzacji na zlecenie zarządu (§ 84 ust. 2 regulaminu). Odstępuje się od tego m.in. w przypadku, na który powoływała się powódka w niniejszej sprawie, tj. gdy ustępujący z działki i ubiegający się o jej użytkowanie i członkostwo, zgodnie ustalą ich wartość i złożą pisemne oświadczenie w tej sprawie (§ 85 pkt 1 regulaminu). Reasumując, w sytuacji stron niniejszego postępowania, wstąpienie w członkostwo i prawo użytkowania działki, jest uzależnione także od dokonania rozliczenia, ewentualnie od zgodnego oświadczenia w tym przedmiocie (niezależnie od innych oświadczeń, wskazanych wcześniej). Z tego też względu Sąd podkreślił to, że przedmiot żądania powódki obejmował łącznie wszystkie wskazane w pozwie elementy, składające się na jedno oświadczenie, aby mogło ono wywołać swój skutek, mając na uwadze treść regulaminu, i aby orzeczenie Sądu było wykonalne. Wskazać trzeba, że sama powódka zeznała, iż w przypadku gdyby była zobowiązana zapłacić na rzecz pozwanego jakąkolwiek kwotę z tytułu nakładów, to nie jest zainteresowana przejęciem działki (k. 85 akt).

Wobec powyższego Sąd podnosi, iż powódka nie wykazała, aby doszło do zgodnego ustalenia wartości nakładów, a tym samym powództwo nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na nie spełnienie jednego z elementów żądanego oświadczenia woli.

Po pierwsze podnieść trzeba to, że sama powódka nie uczestniczyła w ustaleniach, co do praw do działki R. w P., jak sama zeznała była nawet zdziwiona przedstawionym jej oświadczeniem pozwanego z dnia 29 maja 2012 roku (k. 85 akt). Z tej już tylko przyczyny nie doszło pomiędzy stronami do zgodnych ustaleń w tym zakresie, bo do tego wymagane jest współdziałanie obu stron. Jak ustalono, rozmowy w tym przedmiocie toczyły się pomiędzy pozwanym,

a jego była żoną, B. D.. Po drugie, z samej treści oświadczenia z dnia 29 maja 2012 roku, na które przecież powoływała się powódka, nie wynika fakt rozliczenia nakładów w sposób zgodny. Brak jest jakiegokolwiek stwierdzenia w tym zakresie, a takim nie mogło być uznane określenie przeniesienia wszelkich praw do działki i zobowiązanie do złożenia dalszych ewentualnych oświadczeń, wskazanych przez zarząd, a niezbędnych do przeniesienia praw. Podnieść trzeba, że to nie zarząd ustala i uzgadnia wartość nakładów, tylko ustępujący członek z ubiegającym się o członkostwo, tym samym zarząd nie może zobowiązać do złożenia oświadczenia o zgodnym rozliczeniu z tytułu nakładów. Mogły to zrobić tylko strony, lecz do tego - zdaniem Sądu - nie doszło, bowiem brak dowodów na tą okoliczność, a które winna przedstawić powódka zgodnie z ciężarem dowodowym z art. 6 kc, wobec zaprzeczenia pozwanego co do tego faktu. O ile zgodzić należy się ze stanowiskiem powódki, iż sformułowanie w oświadczeniu o treści „wszelkie koszty związane z przeniesieniem praw do ww. działki ponosić będzie S. C.” nie obejmowało kwestii nakładów, skoro jak ustalono treść oświadczenia była formułowana przez osobę, znającą prawo - fachowego pełnomocnika pozwanego w swojej kancelarii - od której można wymagać precyzyjnych zwrotów w danej kwestii, to jednak z drugiej strony nie zawarto w nim sformułowania o nakładach na działkę.

Powódka, uzasadniając swoje stanowisko, powoływała się na to, że pozwany wraz z B. D. kwestię rozliczenia nakładów ustalili i rozstrzygnęli w drodze ugody w przedmiocie podziału swojego majątku wspólnego. Zatem po trzecie, w ocenie Sądu treść ugody pozasądowej z dnia 29 maja 2012 roku na to nie wskazuje (k. 55-56 akt). Mowa w niej jedynie o spłacie na rzecz B. D., na całkowite rozliczenie wszelkich wzajemnych roszczeń majątkowych. O ile we wcześniejszej propozycji ugody z dnia 13 stycznia 2012 roku (k. 65-66 akt), nazwanym porozumieniem dotyczącym projektu podziału majątku wspólnego, wprost wskazano na przedmiotową działkę (choć również nie ma mowy o nakładach na nią), to takiego wskazania w późniejszej ugodzie już nie ma. Niezależnie od tego przyjąć trzeba, że ugoda z dnia 29 maja 2012 roku mogła i była podstawą do wzajemnych rozliczeń pozwanego i B. D., ale nie rozstrzyga ona jednak rozliczeń pomiędzy stronami niniejszego procesu. Dodatkowo wskazać trzeba, że nie od samego początku, wbrew twierdzeniom pozwanego, wskazywano na osobę S. C., jako następcy praw do spornej działki, a co wynika z § 3 porozumienia z dnia 13 stycznia 2012 roku, i na co wskazywała świadek B. D., zeznając, iż także ona miała pierwotnie przejąć prawa do działki (k. 78v akt). Po czwarte w końcu, Sąd wskazuje, że w samym wezwaniu przedsądowym (k. 11 akt) powódka wezwała pozwanego jedynie do złożenia oświadczenia woli o zrzeczeniu się na rzecz powódki członkostwa w P. (...) w P., przypominając, że do tego zobowiązał się wcześniej pozwany. Powódka nie wezwała pozwanego do złożenia oświadczenia także w przedmiocie ustalenia kwoty nakładów na działkę i zgodnego rozliczenia z tego tytułu, pomimo że wezwanie miało miejsce już po ugodowym zakończeniu sprawy o podział majątku wspólnego.

W ocenie Sądu świadczy to o tym, iż strony procesu, co najmniej w dacie wskazanego wezwania, nie miały uzgodnionej i uznanej za rozliczoną kwestii nakładów na działkę, i powódka dodatkowo nie wykazała w toku niniejszego procesu, aby do takiego uzgodnienia doszło w okresie późniejszym, nawet do dnia wyrokowania w sprawie. Dowodem na to jest także pismo pozwanego, skierowane do R. w P., z sierpnia 2012 roku, co wynika z dowodu nadania (k, 54 akt).

W konsekwencji powyższego Sąd nie dał wiary zeznaniom powódki oraz świadka B. D. o dokonaniu zgodnego rozliczenia z tytułu nakładów pomiędzy stronami, z którego pozwany miał się później wycofać, albowiem okoliczność ta nie znajduje potwierdzenia w zebranych dowodach, w szczególności w dowodach z dokumentów, wskazanych wyżej. Nie negując istnienia zobowiązania pozwanego do złożenia oświadczenia w przedmiocie członkostwa i praw do użytkowania działki, powództwo należało oddalić, wobec nie wykazania jednego z elementów oświadczenia, które jedynie jako całość, wywołałoby skutki prawne żądane przez powódkę, w świetle przytoczonych przepisów regulaminu R. i art. 64 kc. Dlatego też Sąd powództwo oddalił na podstawie art, 64 kc a contrario (punkt 1 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 z późn.zm.), zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, mając na uwadze stawkę minimalną wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego, liczoną od wartości przedmiotu sporu, wraz z uiszczoną opłatą skarbową od pełnomocnictwa (punkt 2 wyroku).